

בס"ד. ש"פ בהר בחוקותי, מבה"ה סיון ה'תשמ"ג.

הנחת התי' בלתי מוגה

אם בחוקותי תלכו גו' ונתתי גשמיכם בעתם גו' וידוע הדיוק כזה, ^(ג) מהו ענין אם בחוקותי תלכו, לדכאורה הרי ענין חוקותי, חוקים, הוא כמארז"צ חוקה חקתי גזירה גורתי ואין לך רשות להרהר והבנה כו'. וא"כ איך אמר בזה תלכו המורה על ענין שייך להרהר והבנה כו'. והרי בענין המעשה, קיום החוקים והחליכה והעפ"י ממדינה למדינה, והרי בענין המעשה, קיום החוקים עצמם, איך שייך לכאורה ענין העפ"י, כלפי, וכידוע הווגמא לזה, דכל ישראל, ממשוה רבינו ועד הפשוט שכפושטים שבסוף כל הדורות כולם מניחים אותם התפלין בד' בתים ופרשיות כו'. ומה שבמצות ישנם חילוקי מדריגות, ה"ו רק בכוננות המצות, שבה שייך חילוקי מדריגות, ובמילא גם עלפי מדריגה למדינה. אבל בעצם מעשה המצוה לכאורה המעשה הוא המיד בשנה וא"כ צריך להבין מהו ענין החליכה בחוקים. גם צריך להבין, דהנה ידוע שיש כמה סוגים במצות, עדות חוקים ומשפטים, וא"כ מהו שתלה כאן כללות התורה והשכר בענין החוקים דוקא, ועד שמ"ש אח"כ ואת מצות תשמרו היא רק הוצאה מענין החוקים (בחוקותי תלכו), וכמובן מפירוש רש"י (מתו"כ) עה"פ דמ"ש בחוקותי תלכו היינו שיהיו עמלים בתורה ומ"ש ואת מצותי תשמרו, היינו שהעמל בתורה צריך להיות ע"מ לשמור ולעמלם, דמזה מובן, שהעיקר כאן הוא ענין בחוקותי תלכו, וענין את מצותי תשמרו הוא רק הוצאה כו'. וצריך להבין הענין בזה, גם צריך להבין בכפרות המשך הפרשה, אם בחוקותי תלכו גו' ונתתי גשמיכם בעתם גו', שפרשה זו מדברת בענין השכר על המצות, ולכאורה דבר זה דורש ביאור, כמה תולה קיום המצות בנתינת שכר, והנה לכאורה, ה"י אפשר לומר שהשכר הוא סיבה ומסובב, שכא כהוצאה טבעית מן המצות, ולא בדרך סגולה, דכאשר בחוקותי תלכו אז תהי' בדרך המילא גשמיכם בעתם גו', אבל א"א לומר כן, שהרי נאמר ונתתי גשמיכם גו' שמהו משמע שתהי' פעולה מיוחדת לנתינת שכר, בדרך סגולה, וביחוד אינו מובן, מה שהיעדרים על קיום המצות הם יעודים גשמיים.

ונקודת הביאור בכ"ו הוא, דמ"ש כאן לשון בחוקותי, אינו (רק)

(1) פרשתו כו. ג. ד. (2) ראה לקו"ת פרשתו מה, א. אה"ת פרשתו כרך ב' ע' תרלד. ועוד. (3) פרש"י חוקת יט, א. וראה במדב"ר שם. (4) ראה סה"מ ה"ש"ת ע' 51 ואילן. ע' 90 ואילן. לקו"ש ה"ג ע' 1012. וש"ו. לקו"ש ח"י"ו ע' 318. ובכ"מ. (5) ראה אה"ת פרשתו כרך א' ע' קצו. כרך ג' ע' התקנח. לקו"ש ח"י"ו ע' 330. וש"ו.

אם בחוקותי תלכו

מענין חוקת, אלא (גם) מלשון חקיקה. דהנה מציינו בתורה ונתינתה לישראל כמה וכמה דרגות, תורה שבכתב, ותורה שבע"פ, ועשרת הדברות החוקים בלוחות. דאף שכל התורה כלה ניתנה מסיני, גם התורה שבכתב וגם התורה שבע"פ שכללה כל מה שתלמידי ותיק עתיד לחדש, מ"מ אי"ז דומה לענין התורה החקוקה בלוחות, ועיקר ענין החקיקה הוא (כמבואר במ"א"א) בלוחות הראשונות דוקא. והפרוש ביניהם הוא, דבתושב"ע"פ הנה האדם המדבר והתורה שהאדם מדבר, הם כ' דברים נפרדים, ואפילו בספר תורה שבכתב, הנכתב ע"י מופר בדין על קלף גשמי, דאז האותיות והספר היו נפרדים זה מזה. ומ"מ, הרי ה"י זמן לפני זה שהאותיות והספר היו נפרדים זה מזה, ונתחברו רק במעשה ידי אדם, ולכן אפשר שגם אח"כ התי' מצאות של הפרדת האותיות מן הספר, אמנם באותיות החקוקים בלוחות, הנה הגם שלפנ"ו היו האותיות והלוחות כ' דברים נפרדים, מ"מ ע"י החקיקה נעשים לדבר אחד ממש שאי אפשר להפריד ביניהם.

וביאר הענין בעבודת האדם, הנה יש פעמים שהתאחדות האדם עם התורה שלומד ועם המצות שמקיים היא בדרך שהם שני דברים המתחברים. ולכן הנה מצד ענין הכתיבה (נתתי לפניך היום את עבודת נעצית יתח, שהאדם עובד עבודתו כמו באותיות החקיקה, שהתאחדותו עם התורה והמצות היא באופן ששני דברים יחד אחד ממש ואי אפשר להפריד ביניהם כלל.

וכזה יובן ג"כ מה שאמרז"צ (בענין החוקים), חוקה חקתי גזירה גורתי אינו, לך רשות להיהר אחרי, דיש לומר הכוונה בזה, למכין שחוקה הוא ההתאחדות בעצם הנפש באופן של חקיקה הרי אין זה שייך כלל להרהר ומחשבה, אין לך רשות להיהר אחרי, כי זוהי החקירות פנימית ועצמית שבעצם הנפש שדמעה מכל גילוי הנפש.

וזהו אם בחוקותי גו', דקאי על כל התורה ומצותי, ולא רק בלתי החוקים כי האדם צריך לעבוד עבודתו גם בכל התורה והמצות שתהי' באופן של חוקה מלשון חקיקה, היינו שיהי' בהתאחדות גמורה עם התורה והמצות, עד שאי אפשר להפריד ביניהם.

(6) ראה לקו"ת אה"ת שם. מה"מ תקמ"ד ע' קז. סה"מ תקמ"ו ע' קסו. ובכ"מ, ובהנה לחלו ראה גם לקו"ת חוקת גו, א. שה"ש ה, א. (7) ראה מגילה יט, ב. יירשלימי פאה פ"ב ה"ד. מקומות שנמנו בלקו"ש ח"ט ע' 252. (8) ראה גם תניא פנ"ג. סה"ש חש"ג ע' 123. לקו"ש ח"י"ד ע' 31. (9) נצינים ל, טו.

הנחת התי' בלתי מוגה

22
46
141
110
150

73

22
110
150

קמב

עצמותו ומהותו ית' כמבואר במ"א¹⁸. והו"ע מ"ש¹⁹ יחינו מיומיים ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו, דענין יום השלישי הבא אחרי יומיים, ענין המחבר כחי' יומיים, הוא עצמותו ומהותו ית', ונחי' לפניו ממש.

וענין זה קשור גם עם חודש סיון²⁰, בחודש השלישי גו' ביום הזה כאו מדבר קניי גו' ויחז שם ישראל נגד ההר²¹, כאיש אחד כלב אחד²², דבשם שעי' ענין כאיש אחד כלב אחד לפני מ"ת הגיעו להגילוי דחודש השלישי, כחי' שלישי, שזה הי' גילוי מ"ת דנגלה דחורה, ע"ז יחי' יחי' שנוכח לגילוי כחי' ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו, גילוי פנימיות החורה מפניו של משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

קמא

וזוהו אם בחוקותי תלכו גו', דמכיון שהאדם בעבודתו, מתאחד עם התורה ומצותי' ועם גוהן החורה ומצוה המצות, לפיכך דוקא אז אפשר שעבודתו התי' באופן של עי' והליכה, כפי הקב"ה הוא וחי' א"ס, ולכן תמיד אפשר לעלות מעלה מעלה ביותר, דאין שכבר בעמדו במדריגותי' הראשונה הרי הוא בתכלית מעלה ביותר, דאין שכבר בעמדו ויש לדמר שהוא ע"ד המבואר במ"א¹⁰, דכאשר האדם עובד את הקב"ה בכל מאדך, שהוא מאדך ע"ד, מאד לפי ערכו ומדריגתו, הרי אז הוא קשור עם המאד האמתו דלמע', דבזה יש ב' ענינים, א' שגם המאד שלי, יש בו מן המאד האמתו, ב' דכיון שהמאד שלי קשור עם המאד האמתו, מובן מזה, שסו"ס ביכולתו צנניע אל המאד האמתו, ולכן איז הוא צריך לעמוד במדריגותו, אלא לעלות מעלה אל המאד האמתו.

והנה כיצד יבוא האדם למדריגה זו, להיות מתאחד בתכלית ההתאחדות עם הקב"ה, הנה זה בא כאשר הוא נמצא במקום ודרגה כו שבה תקב"ה נמצא, דענין זה הוא בעולם הזה התחתון דוקא, שנתאחד תקב"ה לדיות לו ית' דירה בתחתונים¹¹, ומכיון שנתאחד שהדירה התי' בתחתונים דוקא, הרי במקום שרצונו של אדם העליון שם הוא במצא¹², דעצמותו ומהותו ית' נמצא למטה דוקא, דהשמים ושמי השמים לא נכללצדקו¹³, ודירתו ית' הוא בתחתונים דוקא, ולעשו לי מקדש ושכנתו בתוככם¹⁴.

וכוונת יוכן מה שנאמר ונחתי גשמיכם גו', ונחתי דוקא¹⁵, להורות וכוונת שנתחית שכל היא מצמותו ית', והיעודים הם יעודים גשמיים דוקא, דכיון שאופן מצואותו ית' בעולם הזה הוא כמו כדירה, הרי כשם שבדירות האדם נמצא בה האדם עם על עניניו, כך גם הקב"ה נמצא בעוה"ז בכל עניניו, גם כענין שכל המצות, והשכר גופא אינו שכר רוחני, אלא שנמשך בדברים גשמיים, כמו ברש"י שע"י אמירת החורה שלו ירדו גשמים גשמיים¹⁶.

וזוהו ג"כ מה שמסיים בפרשה זו¹⁷, ואנרך אתכם קוממיות, שהוא קוממה אחת הכוללת ב' קוממות, ובהיבנה אחת, קוממיות, שזה קאי על

10) ראה ספר הערכים-חב"ד כרך א' ע' תמ ואילך, ושי"ג, 11) תחומא נשא פו, ב"ר ספ"ג, בטרב"ר פי"ג, ו, 12) ראה כש"ס הוספות סל"ח, ושי"ג, לקו"ש ח"ח ע' 348, ח"י"ג ע' 151, 13) מ"א ח, כו, 14) תרומה כה, ח, 15) ראה גם סיה"מ תקס"ו שם ע' קסח, אות"ת שם ע' קצד, 16) זח"ג גט, ב, וראה סה"מ אהלרץ לאונאי ע' רי ואילך, אות"ת ויקרא ע' רנד ואילך, סה"מ תרכ"ז ע' רטו ואילך, ועוד, 17) כו, ג, יג.

הנחת התי' בלתי מוגה

קמב

עצמותו ומהותו ית' כמבואר במ"א¹⁸. והו"ע מ"ש¹⁹ יחינו מיומיים ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו, דענין יום השלישי הבא אחרי יומיים, ענין המחבר כחי' יומיים, הוא עצמותו ומהותו ית', ונחי' לפניו ממש.

וענין זה קשור גם עם חודש סיון²⁰, בחודש השלישי גו' ביום הזה כאו מדבר קניי גו' ויחז שם ישראל נגד ההר²¹, כאיש אחד כלב אחד²², דבשם שעי' ענין כאיש אחד כלב אחד לפני מ"ת הגיעו להגילוי דחודש השלישי, כחי' שלישי, שזה הי' גילוי מ"ת דנגלה דחורה, ע"ז יחי' יחי' שנוכח לגילוי כחי' ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו, גילוי פנימיות החורה מפניו של משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

18) ראה לקו"ש ח"ז ע' 198 ואילך, ח"ז ע' 331 וע' 339, 19) השעו 1, ב, 20) ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 232 ואילך, ובכ"מ, 21) יתרו יס, א-ב, 22) מכלתא ופרש"י עה"פ.

הנחת התי' בלתי מוגה